

Ocalić od zapomnienia

Dziedzictwo kulturowe Małej Ojczyzny

Innowacja pedagogiczna realizowana w ramach przedmiotów
język polski, lekcja wychowawcza

Opracowanie mgr Maria Zając

Gimnazjum im. prof. Stefana Myczkowskiego w Czarnej
38-710 Czarna
tel. (013) 4619045
e-mail gimczar1@op.pl

Uchwała Rady Pedagogicznej

Podstawa programowa

DKW-4014-72/99

Świat w słowach i obrazach dla klas I-III

Cele wprowadzenia innowacji:

Ludność naszej gminy to przede wszystkim ludność napływowa. Różne były przyczyny wybierania – dobrowolnego lub z konieczności – Bieszczadów na swoją Małą Ojczyznę. Zdecydowaną większość mieszkańców naszych wsi stanowią przesiedleńcy z roku 1951 z Kresów Wschodnich, którzy przybyli tutaj na miejsce ludności bojkowskiej, zmuszonej wcześniej do opuszczenia swych domostw, wywiezionych na Wschód... Minęło już ponad 50 lat, a oni wciąż tęsknią za swoimi domami, za Sokalem, za Krystynopolem. Młodzi często nic z tego nie rozumieją. Aby „ocalić od zapomnienia” i zbudować mosty między pokoleniami dziadków i wnuków, chciałabym realizować zadania przedstawione w opracowanej przeze mnie innowacji:

- kształtowanie postaw świadomego uczestnictwa w budowaniu Małej Ojczyzny;
- poczucie historii lokalnej, poszanowanie dla przeszłości, dla innej kultury, tolerancja dla ludzi różnych wyznań religijnych;
- dostrzeganie związków teraźniejszości z przeszłością, pogłębianie wiedzy na temat genealogii własnej rodziny;
- dostrzeganie wartości kultur pogranicza;
- uświadomienie wartości dziedzictwa rodzinnego, regionalnego, narodowego i identyfikowanie się z nimi.

Cele edukacyjne:

- poznanie historii Małej Ojczyzny, jej burzliwych losów w II połowie XX wieku;
- kształtowanie poczucia wartości i znaczenia dziedzictwa kulturalnego i odpowiedzialności za nie;
- poznanie legend związanych z Bieszczadami;
- poznanie ludzi ważnych dla naszego regionu;
- tworzenie w oparciu o zgromadzone informacje własnych tekstów literackich;
- wycieczki do Muzeum Budownictwa Ludowego i Muzeum Ikon w Sanoku;
- poznanie historii kościołów (drewnianych cerkwi) na terenie naszej gminy (typy budownictwa cerkiewnego);
- troska o stare przycerkiewne cmentarze;
- przygotowanie do udziału w konkursach wiedzy o regionie;
- poznanie historii Kmitów (zamek w Lesku, ruiny zamku Sobień);

- ikona jako obiekt kultu i dzieło sztuki;
- świecka architektura bojkowska na terenie naszej gminy;
- film „I spakowali walizki” z serii „Małe Ojczyzny” w reżyserii M. Bogusławskiego;
- gromadzenie słownictwa związanego z topografią gminy.

Treści kształcenia:

- poszanowanie i zrozumienie dla „przeszłości ołtarzy”;
- rozpoznanie typów budownictwa cerkiewnego (cerkwie bojkowskie, łemkowskie, w narodowym stylu ukraińskim, oraz te, w których widoczny jest wpływ architektury zachodniej);
- wyjaśnienie pojęcia świątyni jako miejsca kultu różnych wyznań religijnych (kościół, synagoga, cerkiew, meczet itp.);
- zasadnicze różnice w wystroju cerkwi i kościoła, rola ikonostasu i jego budowa, świątynia w Czarnej jako przykład przystosowania wystroju cerkwi do potrzeb kościoła;
- ikona – pisanie ikon, kanon, wzorniki, symbolika koloru, atrybut, podstawowe typy wyobrażeń Matki Bożej (Hogiditria, Umilenie, Orantka, Pokrew, M. B. Kazańska) i Chrystusa (np. Pantokrator);
- proces powstawania ikony jako dzieła sztuki;
- wycieczka do Muzeum Budownictwa Ludowego i Muzeum Ikon w Sanoku celem przeprowadzenia lekcji na wybrane tematy (w zbiorach placówek znajduje się dużo ikon z naszego terenu);
- wycieczka do Muzeum Malarstwa w Rzeszowie i zorganizowanie lekcji na temat konserwacji dzieł sztuki;
- wycieczka do Leska (zamek Kmitów, synagoga, ruiny zamku Sobień);
- wycieczka po Czarnej szlakiem dawnej architektury bojkowskiej – „Ścieżka historyczno-przyrodnicza *Siedlisko*”;
- wycieczka do kościołów – dawnych cerkwi na terenie gminy, w których zachowały się ikony;
- tworzenie własnych tekstów literackich w oparciu o wiadomości zdobyte przez uczniów w rozmowach z dziadkami, rodzicami;
- poznawanie pamiątek rodzinnych, pogłębianie więzi rodzinnych, poszanowanie dla osób starszych;
- tworzenie słownika nazw topograficznych;
- troska o stare przycerkiewne cmentarze, dokumentowanie starych nagrobków.

Opis zasad wprowadzenia innowacji z zajęć edukacyjnych język polski i lekcja wychowawcza

Dostępność zajęć

- innowacja obejmuje wybrane zajęcia edukacyjne z języka polskiego oraz część lekcji wychowawczych w klasach I-III, w których będą wychowawczynią od 1.09.2007 roku.

Pracownia

- klasopracownia języka polskiego,
- gazetki na związane z innowacją tematy,
- zamieszczenie twórczości literackiej uczniów w szkolnej gazetce,
- publikowanie wybranych informacji na stronie internetowej gimnazjum.

Podręczniki

- W. Bobiński *Świat w słowach i obrazach* – klasy I-III.

Kwalifikacje nauczyciela

- studia magisterskie z języka polskiego na Uniwersytecie Jagiellońskim, Kraków, 1983 r.;
- warsztaty.

Literatura:

A. Potocki, *Między Żukowem a Otrytem*, Krosno 2002,
A. Potocki, *Księga legend i opowieści bieszczadzkich*, Rzeszów 2006,
A. Potocki, *Bieszczadzkimi śladami Karola Wojtyły*,
A. Potocki, *Bieszczadzkie losy. Bojkowie i Żydzi*. Rzeszów 2000,
Stanisław Kłos, *Bieszczady*, Warszawa 2000,
Roczniki Bieszczada,
Olga Popowa, *Ikony*, Warszawa 1998,
op. P. Luboński, *Przewodnik Bieszczady*, Pruszków 1998,
Paweł Kusał, *Zapomniane Bieszczady*, Rzeszów 2005.

Wydawnictwa albumowe:

Konrad Onasch, *Ikony*,
Ikony Polskie, Warszawa 1989,
Ikony Słowackie, Warszawa 1980,
Московская икона,
T. Budziński, *Piękno w drewnie zamknięte*, Warszawa 1992,
T. Budziński, *Bieszczady*, Warszawa 1985,
A Bujak, *Domus Dei*.